ՏԱՐԻ 45ՐԴ ԹԻՒ 263 Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 23/8 ՄԱՐՏ 1902 28 ՋԻԼԿԱՏԷ 23 ՇՈՒՊԱՔ 1317 ՇԱԲԱԹ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-ÉFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS E. KAÏSÉRIAN
38, *Grand' rue de la S. Porte*, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պասր Ալի ճաստէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 դր.	50
Դաւառներու համար	108 դր.	60

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ. անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحبی امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه‌ده باب عالی جوارنده ۳۸ نومره‌لی دائره‌ده طبع اولنور

ՈՉ ԻՍԿ ԵՐԵՔ, ԱՅԼ, ԵՐԿՈՒ ՕՐ ՄԻԱՅՆ ԵՒ ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

(25 ՓԵՏՐ. / 10 ՄԱՐՏ)

Երբ արդէն Բարեկենդանի անճառուանդայոյզ խայտանքները ու խրախճանքը կը դադրին, — անառակ տղայ՝ որ իր ամբողջ օրուայ անհնդարատութիւններէն յոգնած դադրած՝ խելօք մը մտնէ անկիւն մը կը քաշուի իրիկուան, — երբ Մեծ-Պահքի առաջին օրը՝ քառասունը ուրբ օրուայ համակ աղօթքով ու բարեպաշտիկ երկիւղածութեամբ բոլորուելիք շրջանի մը ծայր կուտայ, — շրջան՝ ուր Հայ. Եկեղեցւոյ մթնոլորտին տակ ստեղծագործուած, Շնորհալիներու բոլոր հանճարքը գեղարդարպէս մխթիթ երգերը պիտի լսուին պաշտամունքի, պիտի սկսիք կարդալ այդ միեւնոյն Հայ. Եկեղեցւոյ մթնոլորտին տակ ներշնչուած, Հայ Միտքին ամենէն հրաշալի ստեղծագործութիւնը,

ՆԱՐԵԿԸ

ՀՈՅԱԿԱՊ ՆԱՐԵԿԸ

ՊԻՏԻ ԿԱՐԴԱՔ

ԱՆՁՈՒԴԱԿԱՆ ՆԱՐԵԿԸ

«Ձեր ամէն օրուան խօսած, ձեր ամէն օրուան հասկցած, ձեր ամէն օրուան գրած լեղուովը. «Հեծող սրտի մը հա» ռաչանքի ձայնները ու ողբագին ա» զաղակները կը վերընծայեմ Քեզ՝ որ » գաղանիքներու կը տեսնես...» սրտի խորերէն առ Աստուած ուղղուած խօսքերը, հաւատքի վերածնունդի թափի մը մէջ, պիտի կարդաք Նարեկացին, ձեր հոգիին, ձեր բոլանդակ էութեան «ճենճերում»ին մէջ,—ձեր կեանքին մէջ դնելով քիչ մը միտքականութիւն՝ որ տարակոյս չկայ թէ ազնիւ բարեխառնութիւն մը պիտի բերէ անոր չուկատ և չուայտ ամենօրեայութեան մէջ։

Եւ ո՞վ է որ չպիտի ուզէր ԶԲԻ ԿԱՐԴԱԼ այդ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ, վճարելով մի՛ միայն գինը ճոխ օրագրի մը՝ 10 ՓԱՐԱՅ։

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Դիմակաւորներու վոմակներ, զրոսամարներ, շրջուն նուագածուներ, կենդանակերպ մարդեր, էֆիլի աշտարակներ և այլ հարիւրաւոր տեսակ բարեկենդանի խայտառակութիւններ, շաբաթներէ ի վեր ողողած են ամբողջ թաղերը մայրաքաղաքիս, գլխաւորաբար այն շրջանակներն՝ ուր Քրիստոնեաներ կը բնակին։

Մերիններն ալ ունին իրենց մասնակցութիւնը՝ այս զեղխ հանդէսներուն շուայտութիւններուն ու խեղկատակութիւններուն, որոնք երբէք հաշտ չեն հայ. եկեղեցւոյ, հայ բարքերու հետ, քանի որ գաւառներու մէջ նմոյշն իսկ չկայ այդ օտարոտի արարողութիւններուն։

Այս անհասական խայտառակութիւնները սակայն, մինչեւ մէկ ասիճան ներող աչքով կը դիտենք, նկատողութեան առնելով ասկէ եօթը տասը տարի առաջուան վիճակը մեր բարեկենդաններուն, երբ բարեսիրական վարագոյրի տակ ծածկուած մեծ պարահանդէսով մը աղգովին կը նուիրագործէինք ցոփ ու շուայտ խայտառակութիւնը։ Ծանուցումներով, ռէքլամներով կը շլացնէինք աչքը հասարակութեան, խմբէր համար և շատ անգամ ալ բռնի կը ծախէինք տոմսերը պարահանդէսին, որպէսզի կարելի եղածին չափ ստուար ըլլայ բազմութիւնը լկսի տօնին ու քանի մը ոսկի աւելի հասոյթ գոյանայ անկէ։

Ինչո՞ւ չէինք լսեր այն ատեն, ի՞նչ գայթակղական տեսարաններ։ Շաբաթներ առաջ մեծ իրարանցում կը տիրէր երկու սեռէ երիտասարդներու միջեւ։ որովհետեւ աւելի երիտասարդներ ու երիտասարդուհիներ էին որ հոգի կուտային պարահանդէսին մասնակցելու, թէեւ չմոռնանք ըսել որ խենէլ տարբեցներ ալ չէին պականեր դիմակի տակ։

Պարահանդէսի ձեռք մը լսթ և մուտքի տոմս մը. այս կ'ըլլար երազը նորահասներէ շատերուն, մանաւանդ միջնակարգ դասու զաւակներուն, որոնք վեց ամիս առաջուընէ խնայողութեան կ'սկսէին. իսկ անոնք որ խնայելու առաքինութենէն զուրկ էին, անոնք ալ պարկեշտութեան հակառակող միջոցներու կը դիմէին պարահանդէսի անհրաժեշտ պէտքերն հայթայթելու համար։

Առաքինութիւն, կուսութիւն, ընտանեկան սրբութիւն, հաւատարմութիւն օգը կը ցնդէին շատ անգամ և պարահանդէսէն անմիջապէս ետքը կ'ըսկսէին ամուսնական գժտութիւնները, պատոյ կռիւներն ու անոնց տխուր հետեւութիւնները։

Համեստ աղջիկներ, միամիտ ու մայրական թեւին տակ ապաստանած, կը հրապուրուէին փայլէն, համբաւէն պարահանդէսին և կնոջ սրիկաներ օձի պէս սողոսկելով անոնց մօտ, դիւրութիւն կ'ընծայէին, ձրիաբար վերնաց մտցնել օրուան հանդիսարահէն ներս, որ սուտ աշխարհի արքայութիւն մ'էր իրենց խօսքով։ Եւ դիւրութիւն ունէին անոնք՝ իրենց մէկ տոմսով երկու կին մտցնելու իրենց հետ, որպէս զի աւելի առատ ըլլայ գեղեցիկ սեռը պարողներու տրամադրութեան տակ։

Ժամանակակից թերթեր, թէեւ մերթ ընդ մերթ կ'ընդվզէին այս յայտնի խայտառակութիւններուն հանդէպ, սակայն անոր բարեսիրական նպատակը նկատողութեան առնելով շատ առաջ չէին երթար։

Մինակ «Մանզումէ», զինուած՝ իր խմբագրապետին սուր գրիչովը ու անդաստ լեղուովը, ամէն օր սիւնակներ կը լեցնէր, մերթ պարահանդէսի հեղինակները հարուածելով, մերթ ժողովուրդը զգուշացնելով և ամէն անգամին ալ կծու բառեր գործածելով։

Վերջապէս՝ երբ տեսաւ որ պարահանդէսի մոլիները քննադատութիւններէ չեն իրատուիր, սկսաւ իրական խայտառակութիւնները հրատարակել, որոնք դիմակի տակ տեղի կ'ունենային պարասրահին մէջ։ Ամէնէն տարօրինակը երկու ամուսիններուն արկածն էր։ Երիկ կնիկ, իրարմէ գաղտնի պարահանդէս կուգան, երկուքն ալ ծպտուած ու դիմակաւոր, պարասրահին մէջ եռացող դիմակաւորներուն մէջ պատահմամբ կը հանդիպին իրարու և լուռ սիրաբանութիւն մէջ կ'սկսի իրենց միջեւ. «Կը սիրեմ զքեզ, կը պաշտեմ զքեզ»։ Երկուքն ալ չեն ճանչնար զիրար։ Պարերէն եաք շատ մը զոյգեր դէ-ֆէ կ'երթան ընկերովի զուարճանալու. ասոնց մէջ է նաեւ այրը, քաւալիէներ կ'ալաչեն պոմներուն որ վար առնեն իրենց դիմակը և երբ ամէնուն ալ հերեսը կը բացուի, ինչ մեծ ապշութիւն կը պատճառուի։

Մօրը դէպքը աւելի շահեկան է, միակ տղան որ հազիւ ամսական երեք ոսկի չան ունի, ամէն զոհողութեամբ դրամ կը դիզէ և հակառակ մօրը թախանձանքներուն կ'երթայ պարահանդէս։ Մայրն ալ գեղեցիկ կնոջ մը դիմակով կը հետեւի զաւկին և կ'սկսի ծախել զինք անոր. տղան խելքը պիտի թռցնէ այս ընտիր պատուին վրայ, շարունակ չորս կողմը կը ալքատայ, «Ֆա օրիորդ. վ»ֆա օրիորդ, պէնէպիքին մը, շամբանեայ մը. գեղուհին միշտ գլխովը կը մերժէ և մինչեւ ի լոյս տղուն հինգ փարայ ծախս ընել չուզէ ետք, հազար պէշանքով կը բանայ դիմակը, ապշութիւն և խրատ պատճառելով զաւկին։

Այս կարգի հազարաւոր դէպքեր, արկածներ, իրական կամ մտացածին, «Մանզումէ»ի կամ ուրիշ թերթի մէջ գրուած, վերջապէս բարեփոխեցին ժողովուրդին բարքերն ու քանի մը մոլութիւններ երբ կը յամառէին դեռ պարահանդէս սարքելու, ժողովուրդը իր իսկ էջերով ամբաստանեան դատապարտեց անոնց ձեռնարկն ու թէեւ պարահանդէսի առմնորը խաթեր համար ծախուեցան, սակայն պատուոյ զգացում կրողներէն ոչ ոք գնաց պարահանդէս ուր պոմ ճարելու համար Բեբայի ծանօթ տուները դիմեցին ֆէլլէներն ու այն տեղի ապրանքներով ողողեցաւ սրահը։

Ամէնէն հատու հարուածը այս եղաւ պարահանդէսին, որ վերջ դնաւ փառք Աստուծոյ, տեղի տալով աւելի ազնիւ, աւելի շինիչ, աւելի հոգեկան զբօսանքի մը, նուագահանդէսին որ ամէն տարի կանոնաւորաբար կը սարքուի, պարահանդէսէն աւելի հասոյթ ապահովելով բարենպատակ հաստատութեանց։

Բայց եթէ պարահանդէսը վերջացաւ, դիմակաւորներու խայտառակութիւնները վերջ գտած չեն երեւար դեռ. ժողովրդեան մէջ խաւերուն մէջ ուրիշ դիրքին չէ հեռացնել արմատացած մոլութիւնը։ Ամենէն տգեղ տեսարանը տեղի ունեցաւ ժողովրդական թաղի մը մէջ, մեծ գայթակղութիւն պատճառելով։ Դիմակաւոր երիտասարդ մը որ իրեն նման ծպտեալներու խմբով մը կ'անցնէր փողոցէն, անմիջապէս խոյացաւ մանկամարդ աղջկան մը վրայ ու անոր երեսն համբուրեց։ Պարկեշտ աղջիկը այս անակնկալէն շանթահար եղած, դէմ դէզին կորեցաւ յուզումէն, մարելու ասիճան. հանդիսատեսներ արդար զայրոյթով վազեցին դիմակաւորին հետեւէն և ոստիկանութեան պիտի յանձնէին զայն՝ երբ այս վերջինը դիմակը վար առաւ ու տեսնուեցաւ որ հասարակաց աղջիկ մ'էր։

Այս կարգի կատակներ, եթէ ընտանեկան շրջանակի մէջ մինչեւ մէկ ասիճան ներելի ըլլան իսկ, հրապարակաւ և մանաւանդ միեւնոյն աչքի ծանօթութեամբ ճանչցուած օրիորդի մը հանդէպ մեծ անկրթութիւն, անարդարութիւն և անտեղութիւն է։

Փափաքելի էր որ այս կարգի օտարամուտ գռեհկութիւններ վերջ գտնէին այլեւս, նոյն իսկ ժողովրդեան համեստ դասակարգին մէջ, երբ հոն ալ կը փայլին հիմա երկու սեռէ ուսեալ ու դաստիարակուած երիտասարդներ։ Անոնց պարտքն է զգուշացնել իրենց ընտանիքն ու դրացիները՝ Բարեկենդանի ծայրայեղութիւններէն ու ծպտումներէն, որոնց համար հարկ կ'ըլլայ շատ անգամ դրամ ալ ծախսել։ Արդիւնք,— խաղաղ խայտառակ (մասխարա) ըլլալ օտարներու առջեւ։

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԱՌԱՂԶ ԹԷ ՀԻԼԱՆԴ

Ռ.

ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՅՕԳՈՒՄԱԾ

Բայց այս ձգտումը ամէն ստեղծուան համար սովորական չկրցաւ ըլլալ, վասն զի տարբերողներու քաղմութիւն մը կամաց կամաց ծայր տալ սկսաւ։ Անոնք փոխանակ գործնական կեանքի՝ այդ պատուէրներուն հետ հաշտեցնելու, ընդհակառակը ըլլալով անոնց գործադրութեանը անկարելիութեանը վրայ պնդեցին։

Եւ արդէն այդ տարակոյսներուն պատճառը նոյն իսկ կրօնական դաստիարակութիւնն է, զի դիտուած է որ կրօնական դաստիարակութեան ենթարկուած անհատներ երկու դասակարգներու բաժնուած են, անոնք որ համակերպած են այդ կրօնական ուղղութեան իրենց վրայ ըրած ներդործութեան. և անոնք որ հակազդեցութեամբ մը տարակոյսներ և երկբայութիւններ ունեցած են այն գաղափարներուն վրայ, որոնք իրենց ներարկուած է։

Արդէ՞ն ամէն անինքնածին դաղափար որ մարդուն մտքին վրայ կ'ազդէն՝ ուշ կամ կանուխ հոգոր հակազդեցութեան մը հանդիպելու հատանականութեան գիտակցութիւնը ունենալու են։

Կրօնամոլութիւնը՝ մարդուն միտքին համար բնական և սովորական վիճակ մը չէ՝ որովհետեւ մարդուն մտքին՝ ուղղակի տրամաբանութեան կարողութիւններուն և բնազդական զգացումներուն հետ առնչութիւն չունի։ Մանուկ մը առանցին և բոլոր փարդոյ յարաբերութիւններէն զուրկ ապրելով, երբեք չպիտի ունենար զայն, և մարդիկ են որ զայն իրարու կը հաղորդեն ուսուցմամբ։ Մինչդեռ մանուկը որչափ որ ալ զրկուած մարդերու հետ յարաբերութիւն ունենալէ, վերջապէս ինքնին, առանց ոեւէ ճիգի պիտի կարենար գտնալ և սորվիլ՝ թէ երկուք երկուք ալ չորս կ'ընէ, վասն զի ասիկա անփոփոխ և բացարձակ ճշմարտութիւն է որ ոչ ժամանակ ունի և ոչ բարեփոխութիւն։ Ասոր համար է որ դիտութիւնը՝ ինչ որ էհոս, նոյնն է նաեւ աշխարհի ամէնէն անծանօթ մէկ խորշը՝ բաւ է որ բացարձակ ճշմարտութեան վերահասնիլ ըլլալու համար մարդ դատելու կարողութիւն ունենայ։ Օրինակի համար՝ եռանկիւններ իրարու հաւասար ըլլալու համար երեք պայմաններ ունին, որոնք նոյն են Զինաստանի, Ամերիկայի, Ափրիկէի մէջ, Հիմալայի կատարը, Ապաննանի խորը և աշխարհի ամէն կողմերն ալ։ Մարդիկ դարերու մէջ չեն կրցած և չպիտի կարենան ալ՝ այդ ճշմարտութիւնը ապացուցանելու համար ուրիշ պայմաններ գտնալ, մինչդեռ կրօնքը տեղէ տեղ, քաղաքէ քաղաք և նոյն իսկ անհատէ անհատ կը տարբերի։

Ասիկա կը ցուցնէ թէ մարդ ինքնածին կերպով անկարող է ըմբռնելու և հասնելու այն համոզումին զոր կ'առնենք ասացմամբ։ Արդէն եթէ ինքնածին եղած ըլլար այդ գաղափարը, ոչ մէկ մարդ ուրիշէ մը տարբեր ըմբռնում պիտի ունենար այդ մասին, ինչպէս ոչ մէկ մարդ 2+2=4-էն տարբեր համոզում կրնայ ունենալ։

Մինչդեռ, զորբրինակ, զարդարուելու բնազդը առանց որեւէ ուսուցման ալ երեւան կրնայ եկլել։ «Զարդարանքներու սէրը մեր սեռին բնազդական պէտքերուն կարգէն է։ Մեր մէջ ինքնածին բան մը կայ որ կը յայտնուի շատ մատաղ հասակէն սկսեալ՝ նշանակելի ուժգնութեամբ։ Պզտիկ աղջիկ մը դաշտերու մէջ, առանձին և առանց մէկու մը ուշադրութիւնը գրաւելու, ծաղիկներու և տերեւներու միջոցաւ պիտի չենէր վզնոց, պսակ, գօտի և ապարանջան։ Եթէ կեռասենի մը ունենար ձեռքին տակ, ականջին օղեր պիտի յօրինէր և թուփերով զէմքը պիտի չպարէր։ Եթէ անիկա քաղաքը կ'ապրի, ձգեցէք իր ձեռքերուն մէջ թուղթի և քանի մը կերպասի կտորներ, մասուրներ, կեղծ մարգարիտներ, արուեստական ծաղիկներ, և անիկա զանոնք պիտի գործածէ ստեղծելու համար յաճախ կոչտ, երբեմն վայրենագեղ և միշտ հանճարեղ կարգ մը զարդարանքներ, որոնցմով կը ծածկէ գլուխը, ձեռքերը, վիզը և նոյն իսկ իր կրած հագուստները։ Եթէ մանչ մը ըլլար, պիտի չենէր թուղթէ դլխարկներ, զարդափետուրներ, խաղեր, և վզնոցներ։ Այսպէս թէ դաշտերու մէջ և թէ քաղաքը, առանց միջավայրին ազդեցութեան, առանց վարդեռի, առանց առաջնորդի, առանց արտաքին ներդործութեան հետեւանքով տեսակ մը անբմբռնելի հակազդեցութեամբ, մանուկը, գրեթէ օրօրոցէն հազիւ ելած, երբ հոգիւ թէ կը զարթնուն իր զգացումները և իր միտքը կ'երեւակայէ, կը կազմէ և կը տրամադրէ գլխաւոր զարդերէն անոնք, որոնք յետոյ պիտի ձեւացնեն իր կեանքին մեծագոյն մասդրաղումներէն մէկը»։ Այս տողերը — որոնք այնքան պարզ կերպով կ'ապացուցանեն մարդուն զարդարուելու ինքնածին բնազդին գոյութիւնը և կը կազմեն առաջին տողերը գիրքի մը (¹) որ իրեն նպատակ դրած է զարդարուեստներու վրայ խօսիլ, — արդէն շատ որոշ կերպով ցոյց կուտան թէ մարդ անդիմադրելի կերպով ենթակայ է բնազդներու, որոնց դէմ ընդդիմանալ կարելի չէ։

Մարդ իր բնազդներովը՝ վարուած մղուելուս արտադրելու արուեստներ և այսօր գրեթէ ստուգուած իրողութիւն մըն է թէ(²) մարդ պաղէն և ապէն, հովէն և անձրեւէն պատապարուելէ առաջ, իր գլուխը փետուրներով, իր ուսերը շուն, քայլի, քարայծի կամ եղջերուի ակռաներէն շինուած մանեակներով, իր ձեռքերը ծակուած և թելով բանուած գայլախաղերով և իր ականջները խեցիներով, կայծքարով և մարմարով զարդարած է, ինչպէս զարդարած է իր կինը, իր զէնքերը, իր տունը, և այն ամէն բաները որոնք իրեն համար սիրելի են և թանկագին և կամ դարձած են առարկան իր սիրոյն, երկիւղին և յարգանքը։ (³)

Ասոնք ցոյց կուտան թէ արուեստը կը կանխէ նոյն իսկ քաղաքակրթութիւնը, ինչպէս կը կանխէ գիտութիւնը (⁴) այսինքն բացարձակ ճշմարտութիւնը։

«Մարդ ունեցած է մտոտիքներու կիրքը՝ անմտածելիին պէտքը զգալէ առաջ, այնպէս որ աւելորդը այս աշխարհիս մէջ ամէնէն կարեւոր բանն է ըսողը իրաւունք ունեցած է» (⁵) և այնքան որքան իրաւունք պիտի ունենար մէկը եթէ պնդէր թէ մարդ ամէն բանէ առաջ պէտք է մարդ մնայ, գերին իր քնաղդներուն որոնք կը տիրապետեն մարդկային սեռին վրայ։

Եւ այսօր ո՞վ պիտի համարձակէր մնէ քարող կարդալ՝ ընազդներու ամէնէն նախնականին, ամէնէ ինքնածինն և ամէնէն ներգործիչն՝ սեռական բնազդին դէմ կռիւ մղելու խելացի գաղափարը ունենալ և պահանջել։

Մարդը իր բնազդներովը, խառնուածքովը, յատկանշութիւններով, կարեւորէն առաջ աւելորդին դիմադրամանաւոր հակումովը, չի կրնար որբրացուցի, շնորհի և բարոյականի—բարեխառնած այն սահմանին մէջ որ բարոյախօսը ոմանք կուտան անոր— այն տիրարը հանդիսանալ ու հետեւարար չի կրնար այդ դրոշմով դրականութիւն մը արտադրել։

Ով որ ցանա է կ'ըսէ գրականութեան մը համար, որ մարդուն նախնական և միանդամայն էական բնազդներէն կը բխի, արդէն զուրկ եղած կ'ըլլայ կեանքի առաջ ըմբռնումէն։ Անկարելի է երեւակայել — շատ քիչ բացառութեամբ երեւցած հրէշներէ զատ որոնցմէ բարեբաղդաբար դեռ մեր մէջ ծնունդ առած չէ— մէկը որ զրէ պարզապէս հեշտանք, և մոլեգնութիւն պատճառելու համար։

Գրականութիւնը զայն արտադրող ժողովուրդին կեանքին հայելին է և աւելորդ է պնդել թէ բարոյականի կեղծ դիմակին տակ ծածկուած եղեռն և անբարոյականութիւնը իր ծածկոյթին մէջ անխուսափ թողուլ, աւելի ընտիր ծառայութիւն մը պիտի ըլլայ քան թէ զայն մերկապարանոց երեւան հանել։

Աշխարհի մէջ իբր լկտի և անբարոյական, իրեն վրայ ամէնէն շատ խօսեցնել տուող վիրքը՝ Պոքաչչիոյի «Տանտրեակ»ը (Տէ-Քոան) եղած է։ Հեղինակին պատմելու հաղուագիւտ յատկութեան քով այն դիքաղդութիւնը որ գինքը մղած է այնքան անմաքուր նիւթերու շուրջը դառնալու, բուն պատճառն է շատերու գայթակղութեան, մինչդեռ հեղինակին կեանքին և ժամանակակից Իտալիոյ բարքերուն քննութիւնը անոր արդարացումը և բարոյական արժանիքը պիտի ըլլար։ Արդէն Պոքաչչիոյ իր կեանքին վերջերը զղջացած է թէ իր վարած կեանքին և թէ իր գրած այս գործին համար և բարեկամներէն խնդրած է որ իր պատուոյն համար չը կարդան իր վիպակները։ Իր համոզումը այն էր թէ իր անունին արատ բերող արտադրութիւններ էին անոնք, մինչդեռ՝ հակառակ իր լկտութեանը, այդ «Համեղ վիպումի հրաշակերտը» որ բնատիպարը եղած է բազմաթիւ նմանողութեանց — հետեւաբար ներշնչնչարան մը — իրեն տիեզերական համբաւ մը պատրաստեց և միանդամայն երեւան հանեց իր խիզախ ոգին՝ որ ժամանակին կեղծ բարոյականի սեղմումներուն հակառակ յանդգնութիւնը ունեցաւ էր իր ժամանակակից կեանքը պատկերացնելու։ Իր ծերութեան օրերուն տարտնապը պարզապէս մէկ հակազդեցութիւնն է զինքը չերջապատողներուն և իրեն վարած կեանքին տխուր կողմերուն, որմէ խորշել տալու համար գէթ՝ իր գիրքը օգտակար եղած էր։

«Տանտրեակ»ի հանրական մասէն՝ դէպի արուեստը և զայն արտադրող արուեստագէտին կեանքը այս վերելքը իրաւ է թէ միայն մասնաւորներու մեղանչորհ է, վասնի «գիտունները կը

(¹) La décoration, Henry Havard-ի որ անմոռանալի հեղինակութիւն մըն է իբր արուեստի քննադատ, և որ կարեւոր գործակցութիւն մը ունեցած է 1883-ի Ամսթերտամի և 1889-ին Բարիզի տիեզերական արուեստանդէսներուն կազմակերպութեան մէջ։ Իր գրած i'Art hollandais, l'Art dans la maison, Dictionaire de l'ameublement և l'Arts de l'ameublement-ի շարքը խիստ մեծ ընդունելութիւն գտած է։

(²) Հէրպէրթ Սպէնսըր՝ իր «Կենցաղ կամ Դաստիարակութիւն» անուն գործը կը սկսի սա բառերով « Դիտուած և ճիշդ է՝ որ մարդիկ հագուելէ առաջ զարդարուելու սկսած են։»

(³) Համեմ. La décoration Գլ. Ա.

(⁴) Համեմ. Լամընէ De l'Art et du Beau էջ Դ.

(⁵) Quicherat, Histoire de costume էջ Բ.

գրաւեն արուեստին իրաւունքը, սը-գէտները կ'ըմբռնեն միայն անոր պատ-ճառած հաճոյքը». բայց ասով հանդերձ երբ մարդ Գոքաչչիոն կարդալով գայ-թակղելու չափ կազմուած չէ, արդէն կեանքի մէջ ալ գտնավիճելու ենթա-կայ պիտի ըլլայ շարունակ։ Տղայոց մէջ սեռական բնազդը չուտով զար-թեցնելու և ասով անոնց տառապանքը կարճեցնելու համար կը հասկնամ, զա-նոնք զգուշացնել Տամնորեակին նման գործերէ, բայց խելահաս մարդը հեռու պահել իր մտածումներուն մէկ մասը գրաւող իրողութենէ մը, պարզապես անհեթեթ է և հիւանդ գաղափար, վասնզի այդ բնազդը կործանարար է և անոր այդ յատկութիւնը չարունակ աչքի առջեւ ունենալ՝ փոքրութեան դէմ պատուար մըն է։ Եթէ հիւանդ-են բարքերը, հիւանդ պիտի ըլլայ նաև գրականութիւնը՝ վասնզի մէկը միւսէն կախում ունի։ Հայելի մը լկտի պատ-կեր մը անդրադարձուցած ըլլալուն համար դատապարտել՝ ուղիղ տրամա-բանութեան արդիւնք չէ։ Նախ պէտք է պատճառը չջնջել՝ եթէ կարելի է, արդիւնքը արդէն ջնջուած կ'ըլլայ։

Բայց որչափ ատեն որ աշխարհ կայ՝ ու մարդը կ'ապրի իր բնազդներով և կիրքերովը, մոլութիւնն ալ իր գոյու-թիւնը պիտի պահէ, կինը իր փորձիչ դերը, բնազդները թեւադրիչ ըլլալէ չպիտի հրաժարին, և անոր համար՝ օգտակար և առողջ գրականութեան մը մասերը պիտի կազմին բոլոր այն գրութիւնները՝ որոնք մարդերու մա-լորուիլը, կնոջ անկումը, բնազդական հսկումները և կիրքերու չափազան-ցութիւնները, ծայրայեղութիւնները և յուսահատումը իրենց աղետաբեր հետե-ւութիւններովը մատնանիշ կ'ընեն։

Առողջը հիւանդ և հիւանդը առողջ ցուցնելու հարկ չկայ։

ԱՐԱԼ

ԱՆԿԵՂԾ ԽՕՍՔԵՐ

ԴԻՄԱՊԸ

Գիշերը չատոնց արդէն իր կէսը զլած անցած է։

Քովս ի վեր, սեղանին լղրճած ճեր-մակութեանը վրայ մարմարին, ուր դարեջուրի թքոտ գաւաթները կաղի կտուցներու նուազուն լոյսին տակ միամիտ նայուածք մը ունին գոգցես, երկու հոգի, քիթ քիթի, սիրով տա, խօսքի մը բռնուած են։

Աչքիս ծայրովը կը դիտեմ։

Հայ են երկուքն ալ. իրենց խօսակ-ցութենէն կը հասկնամ։ Երիտասար-դը, սեւեր հագած՝ մեղրամսի մը գու-նատ հանդուստովը բարկացած դէմքով տղայ մը, անուշադիր իր շուրջի անց-ուդարձին, կանոնաւոր զուարթութիւն-ներուն որ կը պայթին ամէնը մէկ այդ չաբաթ գիշեր, բոլորովին համակուած, պաշարուած է իր քովինով, որ հիա-նալիօրէն թաւիշէ մաշն քսթիւմ հա-գած դիմակաւոր կին մըն է։ Իր եբե-նոս, երկայն մազերը որ իր ճերմակ կաթ ծոծրակն ի վար կը թափին, մե-ծակոհակ թաւալումները իր կուրծքին, իր ծանր զգեստին պիրկ սեղմումնե-րովը գրկուած, հրապուրիչ գոզը իր փորին, կարմիր գուլպաները՝ սրունքին մուտա կլորութիւններուն փաթթուող, բոլոր ատոնք հրապուրիչ ու վտանգա-ւոր ալ ամբողջութիւն մը կը կազմէին այն կնկանը քով, ու ես ալ իր օտոկի տղուն պէս ժամը առաջ անոր դէմքը տեսնելու փափաք մը կը մեծցնէի ներսս. դէմք մը հարկաւ, արժանի միշտ այդ արքենի մարմնի հարստութիւններուն։

Երկուքն ալ լոլիկ եղած էին արդէն։

—Սիրտս պիտի հատցունե՞ս դոհա, կ'ըսէր տղան, պաղատանքի միամիտ շեշտ մը դնելով իր խօսքին. նէրէ աս գիշեր քեզի հետ ունեցածս, չունեցածս կերանք լմնցուցինք, պաչիկ մը պոբէ երեսէդ։

Տղուն այս խօսքերուն մէջ այնքան միամիտ արդարութիւն մը, տակաւին աչքը նոր բացուած անփորձ երիտա-սարդի վշտոտ ու ցաւագին շեշտ մը կար որ սիրտս խածաւ։

—Պա՛գ, եղաւ պատասխանը կնոջ, ու գինովութեան այդ միջոցին, դի-մակը քաշեց հանեց իր երեսէն վար։

Կատարեալ անկում մը որչափ տղուն նոյնչափ մըն ալ ինծի համար։

Երեւակայեցէք է՛ն տգեղ դէմքերէն մէկը այդ դիմակին տակ, որ արձան կարեցուց տղան իր նստած տեղը, ապ-շած, յուսահատ, մինչ կնիկը կը կրկնէր.

—Պա՛գ։

Երկու վայրկեան ետքը երկուքն ալ դացած էին։

* * *

Ինչ աղուոր, ինչ ալ անուշ պիտի ըլլար եթէ այդ կնիկը, դէմ երիտա-սարդին իսկ խնայելու համար, իր ե-բեսը բանալու անմտութիւնը չունենար մինչեւ իր ուժնուած վայրկենին պատրանքը տալով անոր իր մարմնին բարեձեւ գեղեցկութիւններովը, եր-կընքի պէս կապոյտ աչուի, կամար աղուոր յօնքերով, մրգի պէս փա-փուկ աղուամազոտ դէմքով պաչուած կնկան մը։

Ու աս չէ ամբողջ կեանքն ալ մեզի համար։ Ամէն բան իր վայելումէն առաջ, իր սքողուած գոցուած, ան-հպելի հանգամանքին մէջ, մեր աչքին միշտ առարկան է ու կը մնայ պաչու

հումմաի թիֆօյտի խասթալըը խաֆիֆլէշմիշ տիր։ Հումմաի միտէվի վէ էնֆլիւէնձա խասթալըգլարը տա ազալմըշ տը։ Պողմաճա էօքսիւրիւեի վէ սու չիչէեի խասթալըգլարը թէքթիւք մէվճուտ տը. տիֆֆիրի խասթալըը-նա թուքուլան իբի քիշիտէն պիրի վէֆաթ իթմիշ տիր։

ԲԷՇԹԱՏ Թանզիմ օլունան պէյնէլ միւել թէլէկրաֆ նըզամնամէսինճէ պաղը թատիլաթ իճրասը իչուն, հիւքիւմաթը միւխթէլիֆէ թէլէկրաֆ իտարէլէրի թարաֆընտան վուգու պուլան թէքլիֆ իւղէրինէ, Լօնտրատա եաղընտա ինիգաա իտէճէք պիր գօֆերանտա ժամանալարը թէլէկրաֆ իճրէթլէրի նըզաֆընա թէնզիլ իտիլէճէք օլորսա, Տէվլէթը Ալիյեէճէ տախի էքսէրիյէթլէ իշթիրաք իտիլմէսի՝ մերճիինճէ գարար ալմընա ալընմըշ տը։

ԻՒՋ ԵՒԻՋ ՕՆՍԷՐՒՋ սէնէսինին իլք կիւնի կիւմրիւկ գարուլարընտա քէսիլէճէք գուրպանլար էսմանընին թէսվիյէսի՝ իճապ իտէնլէրէ էմր իտիլմիշտիր. եէվմը մէգթիւրտ, էրքեան վէ մէյմուրիրը բիսուսմիյեէկէ պիր տէ զընաֆէթ վէրիլէճէէի իսթիխպար օլունմուշ տը։

ԳԱԶԱԻ ՖԷՃԻ. — Տիւն սապահ սաաթ 4տէ թիւնէլտէ զաեէթ տիլսուզ պիր գաղա վուգու պուլմուշ տը չէօյլէ քի, Հայտար Բաշա բըսթըմը մէէմուրլարընտան վէ 3 նէֆէր քիւչիւք էվլատը պուլունան օրթա հալլի Սթէլիո նամընտա պիր Բում՝ վակոնատ թիւնէլ եօլունա տիւշմիշ վէ եանընտա պուլունան ֆամիլեասը իլէ եօլճուլարընա ֆէրեասընը իսթիեար վէ սաղը մաքինէսի իշիթմէմիշ վէ թրէնի տուրտուրմըշ օլուտուղունտան, եօգարտան կէլէն թրէն՝ զէվալլընին իսթիւնտէն կէչուպ վիճուտինի իբի գըսմա սերըմըշ տը։ Զաղբթաճա թահգրգաթ իճրա իտիլմէքտէ տիր։

Մէճլիսը քէպիրը սընհիյէ գարարըյլա 1900 սէնէսինին էֆիէնճի մայիսի իպթիտասընտա նէչը օլունան թահրիրաթը ուսմամիյէ իլէ Մըսրը-ը պուլաշըգ պիր լիմանընտան հարէքէթ իտէն կէմիլէրէ գարշը մէվզու մուաեէնէի թըպպիյէ՝ մէգքիւր կէմիլէրին լիմանան հարէքէթինտէն 30 կիլօ օնրա գապիլը թաթպիգ օլմաեաճագ տը։

ԳՈՒՄ ԳԱԲՈՒՏԱ պիր իսթիեար՝ չըմէնտրֆէր խաթթընտան կէչէրքէն, սիւրաթլա կէլէն թրէն՝ մուամիլէյէ չարբաճաղը սըրատա, զաթըն պիրի իսթիեարը գօլարընտան չէքերէք, զէվալլըը պիր էօլիմէն գուրթարմըշ տը։

ԷՏԻՐՆԷ ԳԱԲՈՒՍԸ ՃԻՆԱԷԷԹԻ Վէ 15 Սէնէ ՖԻՐԼԻՖ.— Սալմաթօմրգատա իշկէմէճէի Մանուկը ճէրէ վէ գաթլ իտէն հավկար Եանգօնուն օղլու Նիգօլի 15 սէնէ քիւրէկէ մահքիւմ իտիլմիշ տիր։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱԱԸ

BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՃԷՔԻ

7 Մարտ 1902

Ֆրանսրգ էսհամը (3% Français)	101	45
Ռէժի (Tab. Turcs)	322	—
Գօնսօլիտ. (R. Turque D.)	26	62
Շըմէնտրֆէր Lots Turcs)	114	—
Պանգ. Օթթ (Banque Ott.)	566	—
Թրանսվա, (Transvaal)	147	

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարքը չորեքշաբթի օրը կայս. Պալատ գնաց։

—Պանտրմայի և Պալըքէսէրի առաջնորդ Տ. Թաթուլ Վ. Դուրեան, երէկ Պոլիս եկաւ։

—Պատր. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս՝ Միհրան էֆ. Կարապետեանի աջակցութեամբ և ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարքի, երկրորդ անգամ ըլլալով առժամեայ Թաղական Խորհուրդ մը կազմած է Սամաթիոյ, որուն վաւերացման համար պատկանեալ մարմնոյն տեղեկագրած է։

Նոր առժամեան բաղկացած է եօթը անդամներէ, որոնց վեցն են. Միհրան Կարապետեան, Տիգրան Նշանտաճեան։ Յովհաննէս Անտոնեան, Մանուկ Վարդանեան, Ոսկեան Յակոբեան, Թորոս Մկրտիչեան էֆէնտիները։

—Յառաջիկայ մարտ 3էն պիտի սկսին Բերայի արհեստանոցին մէջ կիրակնօրեայ մանկավարժական դասախօսութիւնները, զորս պիտի ստանձնեն Պէրպէրեան, Կուրտիկեան և Կարապետեան էֆէնտիները։

—Ս. Պատրիարքը, ինչպէս չորեքշաբթի, երէկ ևս Պատրիարքարան չիջաւ, և իր բնակարանին մէջ զբաղեցաւ Պատրիարքարանի վերաբերեալ ընթացիկ գործերով։

—Սամսունի առաջնորդ Տ. Յակոբ Աշոտ եպիսկ. հեռագրով իմացուցած է Պատրիարքարան թէ կ'ընդունի կաթողիկոսական ընտրութեան համար իրենց յանձնուած պատուիրակութեան պաշտօնը, որով Պատրիարքարանը թագրիրը պիտի մատուցանէ հարկ եղած տեղը, անմիջապէս ձեռնարկելու համար ընտրական գործողութեանց։

—Դավալայի (Սէլանիկ մօտ) աղգայիները 430 ղրշ.ի գումար մը հանգանակելով, զրկած են Պատրիարքարան, ի նպաստ Կարնոյ երկրաշարժէն արկածեալներուն։

—Խասգիւղի թաղական խորհուրդի անդամներէն չորսը՝ հրաժարական տուեր են։

—Շամախիի երկրաշարժի պահուն, Հայոց եկեղեցիին մէջ յուղարկաւորութեան հանդէսի մը ներկայ կը գտնուի եղեր հոծ բազմութիւն մը, որ քահանային յորդորներուն վրայ դուրս փախչելու որ և է շարժում չէ ըրեր, շարժին էն սոսկալի ցնցումներուն ատենն իսկ։ Եւ իրաւ ալ եկեղեցին իր հաստատուր չմնուածքին պատճառաւ բնաւ չէ վնասուեր, այնպէս որ ներկաներուն ամէնքն ալ ազատեր են։

— Տ. Մաղաքիա եպս. Տէրունեան Թիֆլիսէն մեկներ է Եգիպտոս երթալու, անձնական տկարութիւնը դարմանելու համար։

— Պաքուի Թումայէֆ և Կասպեան ընկերութեան նաւթաղբերուն մէջ մեծ հրդեհ մը ծագելով, 5000 բուռ նաւթ այրեր և 12ի չափ անձեր վիրաւորուեր են,

— Որբասէր Տիրայր վրդ. որ միշտ մանաւոր գորով մը և գուրգուրանք ցուցած է պզտիկներուն նկատմամբ, երէկ Ս. Յակոբայ Որբանոցը այցելեր և 40 օխա շաքար բաշխեր է որբերուն։

— Ստեփանոյի եկեղեցին՝ թէեւ ձմրան մէջ փակ կը պահուի, սակայն զէրինէ գօնուլմուշ օլուպ, Մատմուազէլ Էլիզապէթ ասախ, մէգքիւր մասանրն եանընտա գօլթուղա եասլանմըշ վէ կէօզլէրինի աեաղլարընա աթի իթմիշ զարագ, հարաքէթսիզ տուրուեորտը. Էլիզապէթ՝ պիր չիտէթլէ գալգը, օտատա պիր գաշ տէֆա տօլաշտը։ Շու սէօզլէրի թէքրար իտիեորտը։

— Էյ, պէնտէ բարթիեի զարպ իթտիմ. թարաֆտարլարը՝ եիւզ չէվիրտիլէր. գարտաշրմ էօյտիւ. Մարքիզ գուրթուլտու. ա՜հ, ա՜հ պէնի թէրք իտիեօր... պէնի քէնտինտէն չիւպհէեէ սէվգ իտիեօր... պիր տագըգա կէչտի քի, հէր պիր չէյ էլիմտէ իտի, եանի մուզաֆֆէրիյէթ, Լօրանս, միրաս էլիմտէ իտի. լաքին պիր հալ՝ պունլարը մանվ իթտի. եէրէ պաթաաը հա՛լ. անընն կիպի պիր ֆուրաթ տախի էլէ կէչմի՞ էեէ ճէճէմէ էեիմ. եա՛բա՛պպի, պէնիմ իլէ պէրապէր օլմաեանլար զալի՞պմի օլաճագլար. նէ՞ եաբմալը... նէ՞ չարէ պուլմալը. զաեէթ մուգթէտիր պիր չէյթան՝ Լօրանսը հիմաեէ իտիեօր։ Նէ ազգ նէ մուհարէպէ՝ ալիֆֆէեի օրթատան գալարրամտը. Ֆոլկէր՝ աշգրլանտալ մուվաֆֆագ օլմամեարագ մաղուպիյեէթիի իթիրաֆ իթտի իսէ, պէնտէ իթիրաֆ իտէճէեիմ զանն իտիեորում։

Զէհրիսի տէեիչտի։ տանա սիւրաթլա տօլաշմաղա պաշլատը. պիր ազ տուրտուգտան սօնրա տէտի քի։

— Մաղլուպի՛յէեթ, մուվաֆֆագըյեէթսիզլիք, թալի եօգ. չիմտի տըգգաթըն էն դիեատէսի լազըմ կէլտի։ Իչթէ պու սէպպտէն նաչի, Մալօեի պուրաեա կէթիրթմիմ։ Պէօյլէ գաթիլէրին գալգլէրի չիւրիւք տիր. էօլիւմին եագլաշմասը՝ գօրդուլարընը իգալէ իտէրէք, պիլտիքլէրինի սէօյլէրէր. էկէր Մալօ սէօյլէրսէ, պէն մահվ օլտում տիմէք տիր։ Մալօնըն սէօյլէմէմէսի լազըմ տը։

Շու սօն սէօզլէրի մէնհունանէ պիր թէպէսսիմլէ սէօյլէմիշտի քի իչթէ պու արալըգ գաբուեի ուրտուլար. Պրիս իչէրի կիրտի. Պրիս՝ մարքինին վէֆաթընտան պէրու էլիզապէթին եանընա եէրլէշմիշ իտի.

Էլիզապէթ՝ հալինէ սիւքիւնէթ վէրմէեէ չալըշարագ.

—Ա՜հ, սէ՞նմիսին Պրի՛ս, նէ՞ խապէր պագալըմ։

— Պուրաեա կէթիրտիեինիզ մութլագ իթիրաֆը գուսուր վէ սօն սէօզլէրինի պէեան իթմէք իչուն, պիր բաբազ իսթէեօր։

— Մա՛օ՛մը։

— Եվվէթ Մատմուազէլ, պուրաեա կէլիրքէն սէսինի իշիտէրէք օտասընա կիրտիմ. « պիր բաբազ, պիր բաբազ » տէեէ պաղըրբեօր. իսթէտիեինի իճրա իտէլիմ մի։

— Լիւզումը եօգ. եէրմի տագըգա եվվէլ եանընտա իտիմ. հալի բաբազա լիւզում կէսօսթէրէճէք գատար աղըր տէեիլ տիր։

— (Ղարիպ պիր թէպէսսիմլէ) բէք ալէա, Մատմուազէլ, չիմտի մալիւմաթըմը արզ իտէեիմ. Մ. գօնթ տը Վէրնոյ՝ Գուէթ Բէն չաթօսունա կէթտի. չիմտի օրատա տը։

— Բէնտիսինի կէօրմէ՞նմի։

— Եվվէթ Մատմուազէլ, Սէրսէրի վէ Պոնէ Բուժ իլէ պէրապէր իտի։

— Եա՛բա՛պպի, նէ՞ սէօյլէեօրսուն։

— Նէ սէօյլէեօրսամ, տօղրու օրարագ սէօյլէեօրում. սէրսէրինին գուլիպէսինտէն պիրլիքտէ չէգտըլար. այբըլարգլարը եէրէ գատար անլէրի թատգըպ իթտիմ. օրատա այբըլարմ. սիզէ խապէր կէթիրմէք իւզրէ, գօշարագ կէլտիմ։

— Ղայրէթինէ թէչէքքիւր իտէրիմ. լաքին, նա՞սը օլուեորտա, էն միւհլիք միւշմէնիմիզ՝ էլլէրինտէն Գօնթունն գաշմասընա միւսատէի իթտիլէր.

— Արալարընտա տօսթլուգ հասը օլմուշ զանն իտէրիմ։

— Էլլէրինտէն դաչբրտգլարը ատէմին էհէմմիյեէթինի պիլիեօրլարմը. վարժարանին, որուն նախկին յառաջադէմ և օժտեալ սանուհին էր Տիկին Կալինիկ Տէօվլէթեան։

Նոյնպէս, այս առթիւ՝ Պէկեան Թադէոս էֆ. փոխան ծաղկեպսակի, երեք օսմանեան ոսկի նուիրեց Ազգ. Հիւանդանոցին, ինչպէս նաև նոյն մօտ երկու օսմանեան ոսկի նուիրեց Տիկին Մաքրուհի Ճանիկեան, վշտակիր քոյրն հանգուցեալին։

Մեր խորին վշտակցութիւնը՝ մեր բարեկամ Պէկեան Թադէոս էֆէնտիի։

Հանգուցեալ Շաչեան Պետրոս էֆ.ի եղբայրները և քոյրերը չնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք իրենց եղբօրը յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ՎԱՇԻՆԿԹՕՆ 6 մարտ.— Պօէր մուրախասալարը՝ պու կիւն, բէխը հիւքիւմէթ իլէ միւլագաթ իթմիլէր. բէէսը միւշարիլէյ՝ Պօէր գավը հագընտա չալսան հըսսիյեաթը թէվէճճիւհքեարանէ ըլէար իթմէքլէ պէրապէր, հալը հաղըրտա, քէնտիլէրի լէհինէ թէվասսութտա պուլունամաեաճաղընը պէեան էյլէմիշ տիր։

— Պօէր մուրախասալարընտան Մ, Վօլմարանս վէ Մ. Վէսէլ՝ բէխ Բուդվէլթ թարաֆընտան զայրը բէսմի սուրէթաէ գապուլ օլունտուլար. բէխը միւշարիլէյ՝ Ամերիգա հիւքիւմէթինին ճէնուպի Ամերիգա մուհարպէպէսինէ միատսէլէ իթմէք խթթէմէտիեինի վէ միատսէլէ իսէմեէճէեինի քէնտիլէրինէ թէպլիգ էյլէմիշ տիր։

ՊՈՍԹՕՆ.— Բրէնս Հանրի՝ պուրատա եէթիշտի։

ԲԷՇԹԱ.— Ավսթրիա իմբէրաթօրը՝ պաշ վէքիլ Մ. Տէսէլէ «Մէնթէթիէն» նըշանընընն պէրլինճի բիւթպէսինի իտտա իթմիշ տիր։

ՊԵՐԼԻՆ.— Դայզէրին Ավկուսթա նամ գրօազէօր իլէ իբի Թօրբիտօ կէչէր՝ իմբէրաթօրն էմրիյլէ, Զին սուլարընտան կէրի չաղրըմըշ տը։

ԼՕՆՏՐԱ.— Սէսիլ Բոտսըն ավվալը սընհիյէսինին հիսս օլունուր տէրէճէտ էեուլէչտիեի՝ Բրէթօրիատան պիլտիրիլիեօր։

ԲԷԹԷՐՍԲՈՒՐԳ.— Տէմիր եօլու իլէ եօլճի նագլիյեաթը հագընտաքի եէնի թարիֆէ նէչը օլունմուշ տը։ Սէրի իլ հարաքէ թրէնէր իչուն, նագլիյեէ իւճրէթի եիւզէ 25 տէն 100 բաբսընտա թէնէվվիւ իտիեօր։ Մէգքիւր թարիֆէ՝ ապրիլ 18ինտէն իսթիպարէն մէվզը թաթպիգա գօնուլաճագ տը։

ԿԵՃԷՔԻ ԹԷԼԷԳՐԱՖԼԱՐ

ԲԱՐԻՍ 7 մարտ.— Ֆրանսա բէխը հիւքիւմէթի Մ. Լուպէ հաղրէթլէրինին սէեահաթը էսնասընտա, Բուսիաեա կիսէճէք Ֆիլ՝ սէօրթ գըթա սէֆինէտէն միւրէքքէպ օլաճագ տը։ Միւշարիլէյ հաղրէթլէրի՝ «Մաէնա» զըրնըրընա բաքիպ օլաճագ տը։

ԼՕՆՏՐԱ.— Ղայրը բէսմի մէնպալարան թէէմին օլունտուղունա կէօրէ, — Սէրսէրի հէր չէյի պիլիր։

— Պուրաընը անլաեամաեօրսում. Գօնթ՝ անլարը իլնա իթմիշ ա օնա պագ։

Պիր ազ տուրտուգտան սօնրա.

— Նէմէ՞ լազըմ, իչէր էրէյի միւտէթ տիր էյի կիսիեօր. թէչէքքիւր իտէրիմ. Պրիս՝ պու խապէրին բէք խօշումա կիթտի.

— Սիզէ պէեան իտէճէք պաշգա պիր խապէրիմ տահա վար։

Ապանօղ աղաճընտան մատմուազէլ ուֆագ մասանին կէօղլէրինտէն պիրինի չէքիպ, իչինտէն ուֆագ պիր չիչ ալարագ.

— Նա՞սը խապէր։

— Մատամ տը Թրէանա...

Պու սէօզիւ սէօյլէր սէօյլէմէզ Մատմուազէլ էօյլէ պիր տէօնտիւքի, Պրիս՝ սուսմազա մէճպուր օլտու. Ճատը տէտի քի։

— Մատամ տը Թրէանա՝ Թրիպիւսին գաեալարտագի գուլիպէսինտէ տիր։

Պրիսէ տօղրու պիր գաչ ատըմ ատթարագ.

— Միւմքինմի, նի՞չուն տահա էվվէլ սէօյլէմէտին։

— Էն միւհիմմինտէն սէօզէ պաշլատըմ.

— Պէնիմ իչուն էն մուհիմմ մատատ՝ տաիմա Մարքիզէ ախա օլան տը։ Պէն անը՝ էշգրեա չըգտըգտան սօնրա, չաթօեա ավտէթ իթմիշ տիր զանն իտիեորում.

— Խանէ պէրտուշ, Պոնէ Բուժ վէ Գօնթ գուլիպէտէն այրըլտըգլարը վագըթ, Մարքիզի պիր գաեանընն իւզէրինէ չըգուպ, անլէրէ պագմագտա օլտուղը հալտէ կէօրտիմ։

— Մարքիզ չիմտի գուլիպէտէ եաբընը՛զ մը գալտը.

— Էօյլէ զանն իտէրիմ Մատմուազէլ.

—Եա՛բա՛պպի, պէլքի հալէա եալընը՛զ տը. խանէ պէրտուշ իլէ գաֆատարը՝ գուլիպէտէ ատօնտիւլէ՞ մի։

— Զանն իթմէմ Մատմուազէ.

— Հանկի թարաֆա կիթտիլէր.

— Ինճիրլի գուլիպէսի թարաֆընա.

— Ա՜հ հէյուզ հէր չէյ մահվ օլմատը. եա՛բա՛պպի ինթիգամըմը ալաճա՛ղըմ, ալաճա՛ղըմ.

Կիօղլէրինտէն միւտիշ նազարլար ֆըրլաթարագ ատտի քի։

— Պրիս՝ իբի ամ հաղըրլա, սինինէ պէրապէր օրաեա կիտէճէեիզ։

— Էկէր խանէ պէրտուշ ավտէթ իթտի իսէ...

(Տեվամ)

ԱՅՈՒԶԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԿԻՆ ԿԱԼԻՆԻԿ ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆԻ

Երէկ Մայր-եկեղեցւոյ մէջ Այրի Տիկին Կալինիկ Տէօվլէթեանի մեռելական արարողութիւնը կատարուեցաւ՝ նախագահութեամբ Տ. Մեսրոպ Արք. Սուքիասեանի, որ այս առթիւ ողբացեալ Տիկին Տէօվլէթեանի Մայր-եկեղեցւոյն յիշատակ ըրած ծանրագին շալէ շուրջառը առած էր։ Ներկայ էին սոյն արարողութեան՝ Տ. Վահան Ծ. Վարդ. Յակոբեան, Տ. Եղրաս Վարդ. Սալլեան, Մայր-եկեղեցւոյ, Եէնի-Դարբուի, Կէտիկ-Փաշայի և Գումգաբուի դրսի քահանաները։

Յուղարկաւորաց մէջ կը գտնուէին, ի մէջ այլոց, Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեան, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Աղնիւ էֆ. Տէր-Ահարոնեան, Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան, Լեւոն էֆ. Սուքիասեան, Յակոբ էֆ. Պօղնաքեան. Արիկ էֆ. Մուպահեաճեան, Ռուբէն էֆ. Նիզամեան, Մկրտիչ էֆ. Ուզունեան, Գիւրքճի Ռաբիկ էֆ. Զարբանէլեան, Յովհաննէս էֆ. Աբիկեան, Լեւոն էֆ. Պէշիրեան, և այլք, որոնք չըլլապատած էին եկեղեցւոյ մէջ՝ հանգուցեալին սգակիր հարազատը՝ Թադէոս էֆ. Պէկեան և քեռորդին՝ Յակոբ էֆ. Ճանիկեան։

Մայր-եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը՝ ի յարգանս Տիկին Կալինիկի որ զանազան բարեգործական պարագաներու մէջ բնաւ չէ զլացած իր նուիրատուութիւնները, բարեհաճած էր ծաղկեպսակ դնել դագաղին վրայ։

Յետ եկեղեցական արարողութեանց, Տ. Վահան վրդ. Յակոբեան՝ խիստ սրտառուչ դամբանական մը արտասանելով, յիշեց թէ՝ հանգուցեալ բարեգործ Տիկինը՝ հետզհետէ կորսնցնելու դժբաղդութիւնն ունեցած է վեց տարիներ առաջ՝ իր մտացի անդրանիկ զաւակը՝ սիրասուն Հրանտը, քիչ յետոյ՝ գեղանի Էլիզան, երկու տարի առաջ՝ իր ազնիւ ամուսինը՝ սեղանաւոր Յովսէփ էֆ. Տէօվլէթեանը, և անցեալ տարի՝ ճիշտ փետրուարին մէջ՝ իր Բենիամինը, վերջին զաւակը՝ Լեւոնիկը։ Ահա՛, այս ամէն վշտերն ու դժբաղդութիւնները՝ վեց տարուան չրջանի մը մէջ կրելէ յետոյ որդեկորոյս ու տարաբաղդիկ Տիկին Կալինիկ, հուսկ ապա ինքն ալ կը կնքէ իր մահկանացուն, քրիստոնէական բոլոր պարտքերը կատարելով։ Ուստի, մխիթարութիւն մաղթեց հանգուցեալին եղբօրը՝ Պէկեան Թադէոս էֆ.ին, որ հրապարակին վրայ ծանօթ անձնաւորութիւն մ'է, և պարագայիցը՝ որ այս պահուս կը սգան վաղամեռիկ Տիկին Տէօվլէթեանի տարաժամ մահը։

Ապա, յուղարկաւորք՝ իրենց խորին վշտակցութիւնը յայտնեցին Պէկեան Թադէոս էֆէնտիին և պարագայիցը, ու հանգուցեալին մարմինը՝ դագաղակիր կառքի մը մէջ դրուելով՝ փոխադրուեցաւ Պալըզլէյի Ազգ. գերեզմանատունը, և ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ՝ առընթեր իր վաղամեռիկ երեք սիրահատուներուն։

Այս առթիւ Տ. Բարթուղիմէոս Արքեպս. Տ. Գրիգորիս Արք. Յովհաննէսեան, և Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի և այլք, ցաւակցական այցաքարտեր զրկած էին Պէկեան Թադէոս էֆէնտիին, որ այս տխուր առթիւ հինգ օսմանեան լիրա նուիրեց Գումգաբուի աղչկանց Ս. Լուսաւորչեան Պօերլէր՝ Ինկիլիթերա հիւքիւմէթինէ սուլ թէքլիֆաթընտա պուլունմուշլար տը։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ալմանիա իմբէրաթօրը հաղրէթլէրինին կէլէճէք եաղ էանաբնտա Բուսիաեա պիր սէեատաթ իճրա իտիճէեի բիվանէթ օլունուեօր։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԱԸ

Էսկ. Ուսմ տիւն ազչ. գաբ.	28—34
» » » էն եիւքսէք	28—30½
» » » էն աչաղը	28—33
Բուսմէլի չըմէնտ. ազչմ գբնտ.	114—⅜
» » էն եիւքսէք	114—
» » էն աչաղը	114—¼

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիօնը Օս. լիր.	
Սիկարէթ Ա.	0—15
» Բ.	—66
Թրամվայ	5—82½
Ժուբիսանա	1—55
Օպլիկասիոն Թրամվայ	484—
Ասիւրանս	3—55
Գօրրօյասիոն	0,09
Գոմմէրսիալ	0,09
Լօրիօտ	70—
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէդ	407—
Թրանսվալ	149—
Բրլսթըմ թանվիլաթը	476—
Դրէտլ Ֆոնսիէ էժիբսիէն	267—
Անատօլը չըմ ագսիօնը	10—32

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. ասն	ղշ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—04
Մէթալիք	97—
Իսկիլիզ լիրասը	110—06
Ֆրանսզ ալթունը	87—04
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—59

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԱԸ

Լօնտրա 6 մարտ

Իտկ. էհսամը Իտկ. լիրասը	94—25
Օսմ. էհսամը գաբանտը	26—12
» » Բ	28—12
« » Գ	51—75
Օսմանլը Պանգասը	12—50
Մըսրը Տուլ. մութթահրէ	107—75
Պուլկար իսթիգրազը	84—63
Գամպիո Բարիզ 3 այ վատէ	25—32½
Թրանսվալ	5—56
Շարթրէթ	3—37

Բարիզ 6 Մարտ

Ֆրնս էսհ. 4%ֆր.	101—15
Եէնի Օսմ. էհսամը գաբանտը	26—
Բուսմէլի չըմէնտրֆէրի	115—50
Օսմանլը Բէժիսի էհսամը	323—
» Պանգասը	563—
Գիլիտի Լիոնէ	1061—
Իթալիա էհսամը	100—35
Բոհորիթէթիւրք	—
Օսմանիյէ	
Տուան Օթթօման	516—
Սբանեօլ	77—35
Թրանսվալ	143—
Գամպիո 3 այ վատէ	225—10
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	109—87
Շարթրէթ	101—

Գ Ա Մ Պ Ի Օ

Լօնտրա	110—05
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—83¼
Ֆիորէն Մանտա	21—83
Վիէննա չէքի (գուբան)	——

Պերլին 6 Մարտ.

Բուսմէլի չըմէնտրֆ. (մարգ)	115—
Լօնտրա իւղէրինէ գամպիո	20—235

Վիէննա 6 Մարտ

Լօնտրա իւղէրինէ գամպիո	239—90
Բուսմէլի չըմէնտրֆէրի ֆր.	110—
Օսմանլը Բէժի ագսիօնը	293—50

() —()—()—()—()—()—()—()—()—()

ՄԱՆԶՈՒՄԷՆԻՆ ԹԷՖԹՐԻԳԱՍԸ (77)

ՄԻՒԷԼԼԻՖԼԷՐԻ

ԷՔՖԻՏԷ ԷՆՆԻ ԶԱՄԱՆ ՕՏԱՔՏԻՊԻ

ՊԴԻ ՍԷՐՄԷՐԻ

23

Սապահէն իլք չուաթթլա Բաթէնրօ շաթօսուտա այտընլանքեօրը. բէնճիրէլէրինին իքիսինտէն ծուտուր իտէն գըրմըզըմթրագ զրեալար՝ չաֆագընն չուաթթլա գարըյարագ. զարիպ պիր հալ ալմըշ իտի։ Պու իբի բէնճէրէ՝ Մատմուազէլ Էլիզապէթ տը Բաթէնրօնէն եաթագ օտասընէն տը. եէրսէ մի պիր խալը սէրիլմիշ, էշեասը ապանօղ աղաճընտան եաբրլմըշ իտի. պուզլու գարբուզ կէչիրիլէն լամպատան չրդան ատնուզ այարնրդ՝ սիեան ապանօղլարա պա խատուս պիր քէօշէտէ պուլունան Սբանքարի Ցիսուս Քրիստոս հէյքէլինէ աքս իտէրէք, ճալիպը թէֆէքքիւր պիր մանզարա հասը իթմիշ իտի։ Լամպա մասա իւզերինէ գօնուլմուշ օլուպ, Մատմուազէլ Էլիզապէթ ասախ, մէգքիւր մասանրն եանընտա գօլթուղա եասլանմըշ վէ կէօզլէրինի աեաղլարընա աթի իթմիշ զարագ, հարաքէթսիզ տուրուեորտը. Էլիզապէթ՝ պիր չիտէթլէ գալգը, օտատա պիր գաշ տէֆա տօլաշտը։ Շու սէօզլէրի թէքրար իտիեորտը։

— Էյ, պէնտէ բարթիեի զարպ իթտիմ. թարաֆտարլարը՝ եիւզ չէվիրտիլէր. գարտաշրմ էօյտիւ. Մարքիզ գուրթուլտու. ա՜հ, ա՜հ պէնի թէրք իտիեօր... պէնի քէնտինտէն չիւպհէեէ սէվգ իտիեօր... պիր տագըգա կէչտի քի, հէր պիր չէյ էլիմտէ իտի, եանի մուզաֆֆէրիյէթ, Լօրանս, միրաս էլիմտէ իտի. լաքին պիր հալ՝ պունլարը մանվ իթտի. եէրէ պաթաաը հա՛լ. անընն կիպի պիր ֆուրաթ տախի էլէ կէչմի՞ էեէ ճէճէմէ էեիմ. եա՛բա՛պպի, պէնիմ իլէ պէրապէր օլմաեանլար զալի՞պմի օլաճագլար. նէ՞ եաբմալը... նէ՞ չարէ պուլմալը. զաեէթ մուգթէտիր պիր չէյթան՝ Լօրանսը հիմաեէ իտիեօր։ Նէ ազգ նէ մուհարէպէ՝ ալիֆֆէեի օրթատան գալարրամտը. Ֆոլկէր՝ աշգրլանտալ մուվաֆֆագ օլմամեարագ մաղուպիյեէթիի իթիրաֆ իթտի իսէ, պէնտէ իթիրաֆ իտէճէեիմ զանն իտիեորում։

Զէհրիսի տէեիչտի։ տանա սիւրաթլա տօլաշմաղա պաշլատը. պիր ազ տուրտուգտան սօնրա տէտի քի։

— Մաղլուպի՛յէեթ, մուվաֆֆագըյեէթսիզլիք, թալի եօգ. չիմտի տըգգաթըն էն դիեատէսի լազըմ կէլտի։ Իչթէ պու սէպպտէն նաչի, Մալօեի պուրաեա կէթիրթմիմ։ Պէօյլէ գաթիլէրին գալգլէրի չիւրիւք տիր. էօլիւմին եագլաշմասը՝ գօրդուլարընը իգալէ իտէրէք, պիլտիքլէրինի սէօյլէրէր. էկէր Մալօ սէօյլէրսէ, պէն մահվ օլտում տիմէք տիր։ Մալօնըն սէօյլէմէմէսի լազըմ տը։

Շու սօն սէօզլէրի մէնհունանէ պիր թէպէսսիմլէ սէօյլէմիշտի քի իչթէ պու արալըգ գաբուեի ուրտուլար. Պրիս իչէրի կիրտի. Պրիս՝ մարքինին վէֆաթընտան պէրու էլիզապէթին եանընա եէրլէշմիշ իտի.

Էլիզապէթ՝ հալինէ սիւքիւնէթ վէրմէեէ չալըշարագ.

—Ա՜հ, սէ՞նմիսին Պրի՛ս, նէ՞ խապէր պագալըմ։

— Պուրաեա կէթիրտիեինիզ մութլագ իթիրաֆը գուսուր վէ սօն սէօզլէրինի պէեան իթմէք իչուն, պիր բաբազ իսթէեօր։

— Մա՛օ՛մը։

— Եվվէթ Մատմուազէլ, պուրաեա կէլիրքէն սէսինի իշիտէրէք օտասընա կիրտիմ. « պիր բաբազ, պիր բաբազ » տէեէ պաղըրբեօր. իսթէտիեինի իճրա իտէլիմ մի։

— Լիւզումը եօգ. եէրմի տագըգա եվվէլ եանընտա իտիմ. հալի բաբազա լիւզում կէսօսթէրէճէք գատար աղըր տէեիլ տիր։

— (Ղարիպ պիր թէպէսսիմլէ) բէք ալէա, Մատմուազէլ, չիմտի մալիւմաթըմը արզ իտէեիմ. Մ. գօնթ տը Վէրնոյ՝ Գուէթ Բէն չաթօսունա կէթտի. չիմտի օրատա տը։

— Բէնտիսինի կէօրմէ՞նմի։

— Եվվէթ Մատմուազէլ, Սէրսէրի վէ Պոնէ Բուժ իլէ պէրապէր իտի։

— Եա՛բա՛պպի, նէ՞ սէօյլէեօրսուն։

— Նէ սէօյլէեօրսամ, տօղրու օրարագ սէօյլէեօրում. սէրսէրինին գուլիպէսինտէն պիրլիքտէ չէգտըլար. այբըլարգլարը եէրէ գատար անլէրի թատգըպ իթտիմ. օրատա այբըլարմ. սիզէ խապէր կէթիրմէք իւզրէ, գօշարագ կէլտիմ։

— Ղայրէթինէ թէչէքքիւր իտէրիմ. լաքին, նա՞սը օլուեորտա, էն միւհլիք միւշմէնիմիզ՝ էլլէրինտէն Գօնթունն գաշմասընա միւսատէի իթտիլէր.

— Արալարընտա տօսթլուգ հասը օլմուշ զանն իտէրիմ։

— Էլլէրինտէն դաչբրտգլարը ատէմին էհէմմիյեէթինի պիլիեօրլարմը. վարժարանին, որուն նախկին յառաջադէմ և օժտեալ սանուհին էր Տիկին Կալինիկ Տէօվլէթեան։

Նոյնպէս, այս առթիւ՝ Պէկեան Թադէոս էֆ. փոխան ծաղկեպսակի, երեք օսմանեան ոսկի նուիրեց Ազգ. Հիւանդանոցին, ինչպէս նաև նոյն մօտ երկու օսմանեան ոսկի նուիրեց Տիկին Մաքրուհի Ճանիկեան, վշտակիր քոյրն հանգուցեալին։

Մեր

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ՆՈՐ ԶՈՒՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ «ՔԱՍԻՄ»

ԳՐՔԻ ՁԵՒՈՎ

ՁՐԻ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ

ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ օրէն սկսեալ (փետր. 25) «Մանզումէ»ի ընթերցողներուն՝ բացէն պիտի տանք ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱՐԵԿԻՆ զոր դիւրահասկնալի ոճով պատրաստած էր Քասիմ ու ասկէ մէկ երկու տարի առաջ անորմէ մէկ քանի նմոյշ հրատարակած «Բիւզանդիոն»ի մէջ։

Աւելորդ է ներբող հիւսել Նարեկի մասին որ նուիրական մատեանն է ամէն Հայ քրիստոնէի ու հազար տարիներէ ի վեր մեծ երկիւղածութեամբ կը պահուի ամէն տան մէջ, իբր Թանկագին մարմնացումը կրօնական բանաստեղծութեան։

Եթէ ջերմեռանդ հաւատացեալները իբր հուատքի զօրաւոր կուռան մը կը փարին Նարեկին, նորահաս երիտասարդութիւնն ևս ոչ նուազ յարգանքով ու երկիւղածութեամբ կը վերաբերուի անոր, հայ գրականութեան ամենէն ինքնատիպը, վսեմն ու հոգեցունցը սեսնելով Հայ վանականին այս սրտաբուխ մաղթանքներուն մէջ։

Մինակ մայրենի եկեղեցւոյ հարազատները չեն որ այս պաշտումը կ'ընծայեն Նարեկին, Հայ եկեղեցիէն բաժնուած միւս հատուածներն ալ հաւասարապէս յարգանք կը տածեն Նարեկին նկատմամբ, որովհետև միայն Աստուծոյ նուիրուած աղօթքի դիրքն է ան, զերծ վարդապետական խնդիրներէ։ Նարեկի սրբազնասուրբ հեղինակը Տ. Գրիգոր Նարեկացի, հոգեկան վերացումներուն մէջ գրած է այս անմահ գիրքը որ շարունակ հին և նոր կտակարաններուն շուրջ կը դեգերի, ապրեցնելով ընթերցողը՝ Ս. Գրոց իւրաքանչիւր բառին նկատմամբ, իր ուսնեցած իւր հմտութեան վրայ։ Արեւելագէտներ՝ հիանալով Նարեկի գոհար գրականութեան վրայ, թարգմանած են զայն մէկէ աւելի օտար լեզուներու, ուր ևս մեծ ընդունելութեան արժանացած է, Քրիստոնէական հաւատքին այս վսեմ արձանը։

Այս մեծ գիրքը, այս հոյակապ մատեան որ հազար տարուան անեղծ աւանդ մ'է, անաւասիկ ձրիաբար պիտի նուիրուին «Մանզումէ»ի ընթերցողներուն, վստահ ըլլալով որ մեր այս զոհողութիւն սիրով պիտի ընդունուի հասարակութեան ամէն դասակարգէն նոյն իսկ անոնցմէ որոնք մինչև հիմա լրագիր կարդալու սովորութիւնը չունին։

10 ՓԱՐԱՅԻՈՒԹԱ ՓՐԷՆ

ՄԵԾԱԾԱՒԱԼ ԹԵՐԹ ՄԸ ՃՈՒ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ՈՐՈՒՆ ՄԷՋ, ԳԻՐՔԻ ՁԵՒՈՎ, ԲԱՑԷՆ ՏԵՏՐ ԱՌ ՏԵՏՐ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

ԴԻՒՐԱՀԱՍԿԱՆԱԼԻ ԼԵԶՈՒՈՎ ՈՒ ՄԱԲՈՒՐ; ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ զոր կը անձնանարենք մեր մեծայարգ ընթերցողներուն, ԻՆԱՄՈՎ պահել սուլ յիսոյ՝ երբ աւարտի, ամէնքը մէկէն կազմել, քանի որ

ԻԲՐԵԻ ԳԻՐՔ՝ ՊԻՏԻ ՉԻ ԾԱԽՈՒԻ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Միայն «Մանզումէ»ի բաժանորդներն ու գնողները պիտի ստանան նուիրական մատեանը՝ «Մանզումէ»ի սովորական գնէն աւելի բան մը չի վճարելով անոր համար։

Առանց որ կը սիրեն Նարեկը, հաճոյք կ'զգան անոր հոգեպարար ընթերցումներէն, անոնք որ իրենց հասկցած լեզուով աղօթագիրք մը կ'ուզեն, նաև անոնք որ իրենց տառապագին օրերուն ու վշտահար ժամերուն հոգեկան սփոփանք մը կը փնտռեն, պէտք է փութան օգտուիլ առիթէն։ ՏԱՍԸ ՔԱՐԱՑ վճարելով, օրուան ներքին ու արտաքին լուրերը, հեռագիրները, Ազգ. լուրերը, այժմէութիւն ունեցող յօդուածներն ու տեղական և թարգմանածոյ վէպերը կարդալէ զատ, պիտի ստանան նաև։

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՄԱՏԵԱՆԸ
ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Նոյնպէս գաւառացի ազգայինը պէտք չէ ուշադրութենէ վրիպեցնեն կարեւորութիւնը առիթին. այսօրը վաղուան յետաձգելու չի գար, փետրուար 25ին պիտի սկսինք Նարեկը, հետեւաբար հիմակուընէ իսկ անհրաժեշտ է բաժանորդագրուիլ «Մանզումէ»ի։

Կը խնդրուի ձեռնհաս անձնաւորութիւններէ, օգնել այս կրօնական հրատարակութեան, հասարակութեան ամէն խաւերուն հասկցնելով թէ, ո՛րչափ դիւրութեամբ պիտի ստանան ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ։

Պէյ օղլունտա սաքինէվասը պինդը Կավրիէլ գասրնը Պէյօղլունտա Պայրամ սոգաղընտա քէնտու ագչէսիյէ իշթիրա էյլէտիեի 34 նիւմէրօլու խանէսինի հէր նասըլսա, էմինի վէ հէմշիրէսինին քէրիմէսի պուլունան Թաթավլատա Սասթէը սոգաղնըտա 8 նիւմէրօլու խանէսէ սաքինէ փոթօկրաֆէը Եօրկի զէվճէսիմէլօմինի պինթը Նիդօլա նամընա մուվազաթէն ֆէրաղ իթմիշ իլէն, մէզպուրէ Մէլօմինի իշպու էնիյէթի սուի իսթիմալ իլէ, խանէի մէզբիրը տիւրլիւ տէսիսէլէր իճրասըլա, վէ պիշարէեի ըղրար իթմէք նիեէթիյլէ ալսէրէ սաթուպ, սավուշմագ ֆիքրինէ օլտուղը անլաշըլմըշ, վէ հալպու քի, իշպու խանէնին սահիպը հագըգիսի՝ Վասո պինթը կավրիէ օլտուղը՝ Մահքէմէի իսթինաֆ Հուգուգ գըսմընան սուրէթը գաթիյէէտ սատը օլան հիւքմը վիւճահի իլէ թէպէյիւն իթմիշ օլտուղը հալտէ, ինէմ մէզպուրէնին իշպու նիեէթը ֆասխէսինտէ տէվամ իթմէքէ օլտուղը մուամիլէյհա վասո թարաֆընան մահմամըդա խապէր վէրիլմիշ օլմաղլա, կէրէք մէզպուրէ վասոնը կէրէք քէյֆիյէթէտէն մալիւմաթը օլմանան քէսանը մուհաֆազա հոնգուգը զրմընտա պէեանը հալէ, վէ հէր քիմքի մէզբիր խանէ իզէրինէմէլօմինի իլէ հէր նէ սուրէթէ օլուր իսէ օլսուն, պիր կէօնա ագա վէ մուամէլէտէ պուլունանաղ օղուրսա, ագա վէ մուամէլէի վագը՝ խանէնին հիւքմը հաքիմ իլէ թէհադգուգ իսէն միւթէսարրֆը հագըդիսիյէ ճէրէեան իթմէտիեի հիհէթէ, նազարը գանուն տա զաթէն միւթէպէր տէեիլսէ տէ, մէլէմինին սուրէթը մուամէլէսինտէքի մէսուլիյէթը ճէգաիյէ պիթթապի անլէրէ տէ չամիլ օլտուղունան. պու պապտէ հէր քէսին հաիը մալիւմաթ օլմաքը իլանընա իպթիտար գէլընը։

«ՄԱԼԻՄԱՔ»

Տ՞ ԿԱԼԻՆՕՍ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱՊԻՊԸ

ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

Կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինտէ 97 նիւմէրօլու թէտավլիխանէսինտէ խասթալարը գապալ վէ թէտավի իտէր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն չէտիա վէ էն միւզմին հալինտէ վէ օնտան սօլանը զուհուր իտէն պիր չօգ իտարար կօլու իլէթէրինի մուշթէրի պուլունան տօքթէր ԿԱԼԻՆՕՍ՝ էն եէնի վէ ալէա ուսուլ իլէ, հիչ ազրը հիսս իթիբիմէքսիզին, ազ միւտէթ զարֆընտա թէտավլ իտէր։ Թէրլատիւտ իսէնէլէրէն՝ իւճրէթի խասթալըգլարընը չէֆասընտան սօնրա ալընապիլիր։

ՖՐԷՆԿԻ Ղաեէթ եէնի վէ էվրօբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իւզրէ, ֆրէնկի խասթալարը թամ մուվֆագբյեթլէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ 4էն10ա գասար կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինտէ, Գարագուշ օթելի գարչըրընտա լամպաճը տինքանը իւզրէրինա, 97 նօմէրօլու թէտավլիխանէսինտէ պուլունուր։ 2—40

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍՈՒՑՅԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷՔՍԻՍ ՕՂՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՅԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարըն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հաբլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Ֆեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ուսմանի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահճէ Գապու, Անանիասի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տրր
ԻՄԻԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալտրընն սէրմայէսի հաբլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթրընքի 125 % տիր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթրընն բրաիպլէրինէ թէֆէվվիւգ իթմիրմէյէ էն պէօյիւք թէէտմինատ տրր։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ԹՆ
Ի ՊՈԼԻՍ
Թանդրգալէ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանոյշ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի աղնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց ժամանակութիւնը։ Փոխադրողներուն քսթալովը ձրի կը զրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընող ուղղողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրտաձիրնիսկ խրճիթեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ է ստորև, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լաքառիէ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօուէօն։
ՊՈՍՊԱՏ.— ՊՊ. Ապքար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Խճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կիւռն Արտիթի.
ՍԵՐԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Ս. Մեծատուրեան։
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան,
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բօզվատալ։
ՋՈՒԻՌՆԻԱ.— Պ. Հայրիս Վասնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տիւռ Յէրանսէզ.
ԻՒՄԿԻՒԻՊ.— Պ. Մ. Քարտուանս.
ՊԼՅԵՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՄԱՄՍՍՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք։
ՏՐԱԳԻԶՕՆ.— Պ. Արիս Կ. Խճիճեան.

24—16

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԷԱՏՍ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԲԷԹԻՆԱՅԻ, ԹԷՄԻՆԱՅԻ ՅԻ. 750000

1899տա մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.		19,534,276
» » եանկէն » » »		460,267,203
» » » » բրիմ »		1,433,965

Էյէր էյէրինէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիլ չէրաիթ իլէ սիկուրթա ագատ էր

Եանկը թարը հէր նէվի պինա վէ էչնա իւզրէրինէ սիկուրթա ագատ իտէր։

Նէֆէսի թէղբիրընա թարը մալ, էվրագը նագալիյէ վէ վաքօր սիկուրթասրը գապալ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½ %, 1897տէ 18 %, 1898տէ 18 %, 1899տա 16 % թէէմէթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերի՝ (Էչրասատէթտէ Գրէյտ Լիօնէ, Լօնտրատա Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, Սօֆեատա Պանգ Նասիոնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչիւն միւտտատա վէ միւթէպէր քէֆալէթլի ասէնթլէր արանըլրյոր՝ Թիւրքիա իչիւն ումումի ասէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՋԵԱՆ

Գալաթա Մէրքէզպանի սոգագ, ճէմիտ խան
Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիշ.— Ա. ԿԻՐԻՆՂԵԱՆ

ՏՕՔՏՕՐ

Մ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԻ

ՄԱՄՆԱԳԷՏ
ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ԲԺԻՇԿ
ՄԱՆՆԱԱԲԱՐՁ
ԳԻՐԱԲՈՒՅԺ
ԼԱՆՆԱ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիսէ քեսին (էճզախանէ-թիւրքիյէ) եէվմը քիւշատրնան պերկէօսթէրտիյի ինթիզամ վէ տրգգաթի տան վէ իհզար օրընան քեսֆիֆէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինա՝ ամէն տօլայը չէհրիմիզին էն մուքէմմէլ էճզախանէսի օլուսպ, տիկէրլէրինէ նիւմունէի իսթիսալ օլմագ չէրէֆինի իպրաղ իթմիշ տիր. պու տրգգաթ վէ իհթիմամա մունզամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէկէլէսի քի էճզախանէլէրէճէ տարլ նազարը էէմմիյէթէ ալընաճագ մէվատտրն պայլըճասը տրր. ամէնէն մուսէլլէմի վէ տէվարրը ըհսիյէնին տախի մուատտագ օլտուղը իւզրէ պուրատտա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսսատն պէքլէնիլէլ չու խրատմամը միտթանանէնէ պիր իւլավէի ինտանիլէքքարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսսանան չիմանէէ գատտար մուրաճաաթի իլէն պիտիմէլէ զուէֆայի խաթէէկան ՄՃճանէն թէտավի իթիարիլմէք վէ մուալէճաթը լայքմէ տախի քէգա պիլա իւճրէթի իթա իսիլմէք կիպի իսթիյար օլընան ֆէտտաքարլըէլար նազարը տրգգաթա ալընաճագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին խթիհսաալը մէնֆաաթան զիյատէ հէմճրնինէ խրատմէք կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբէրվէրի իւզրինէ թէէսիս իսիլմիշ օլտուղը ակրնալ թէտյին իտէրիյթէ չու թատտա օլընան հիմէմաթի մասրուֆէլէն նէյի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրգգրատա գաթը ակրէճաթ իտէրէք, պու կիրնքի մէրթէկի իրատ էյէմիշ վէ ատա եիւլատէն ատ էրպապը միւրաճաաթին մէճմունէյէ վէ էմնիյէթինի վէ ամբապանը տախի խօշնուտիպնի ճէկլպ էյէմիշտիր։

Մէզքիւր էճզախանէէ քեսֆիֆէի իլէ վէ էմտաղատա քեսը իսթիսասը թամ էյէմիշ մէշհիրը ամբապա հէր կիւն էվգաթը մուայէնէէ հազը պուլունարգլարը կիպի զիւքիւր ու իւնատ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէսանէլէր մէվճուտ տրր. էճզախանէէ պուլընան այէաթ վէ էտվէթը ֆէնենիյէնին միւքէմմէլլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ ատնիլմէյէ չայան օլան (թահվիլխանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Մէնիյէտէն էվրօբատտա տօգուզ սէնի թանպլ իթիարիլմիքտէն սօնրա իլաք ակֆա օլարագ քիմիակիր տիրլօմասրը իրրագ իլէ չէհրիմիզէ ավտէթ իթմիշ օլան Մէքքէպը Թրպլէի Շանանէ քիմիակիր մուալիմէլրինտէն Տօքթօր Ամէտ Հիւսէյին պէյին եէտը իպթիտար պէ քիֆայէթինէ թէսիմ իտիլմիշ տիր. մուամիլէյին ֆէնենը թանլիլէքի իպթիտարը պուրատա նասըլ մալիմ իսէ, էվրօբատտա օ տէրէճէ մարուֆ տրր, մուամիլէյէ պէտէնը ինսանտա միւթէմաճ թանլիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իրթիմամ իլէ պիթթանլիլ աթբպապատ իհզար վէ պինայէն ալէյհ աթբպապի մուամիլէյհիմին իլէրինի պիր գաթ տանա թէկսիլ իթմէքէ օլտուղը կիպի մէրի օլան մասէնի նէպատի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքէմմէլէէ թանլիլ վէ իհզար իթմէքէ տիր։ 8—8

)(129)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՋԳԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ՎԷՊ ՏՈՀՄԱՑԻՆ ՊԵԱՆԳԷ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Է.

Իրիկուան՝ երբ տուն դարձաւ, չի կրցաւ պահել գաղտնիքը ու կուսակալին հաղորդեց ոսկերչին ըսածը։ Սըր Սէմսըն առանց տատամսելու,

—Վաղը մարդ զրկէ ոսկերչին, ըսաւ, թող հոս բերէ քարն ու փոխարէնը առնէ։

Հետեւեալ օրը քարը մասնաւոր զննութենէ անցուց կուսակալը և հաստատելով կարպետ ազային խօսքը, անմիջապէս վճարեց փոխարժէքը, յիսուն ոսկի ալ բացէն նուէր տալով ոսկերչին, որ երախտագիտութեամբ՝ չէր ուզեր ընդունիլ։

—Հիմա ի՞նչ կ'ուզէք որ ընենք այս քարը, հարցուց կուսակալը քարտուղարին։

—Կամքը ձերն է, ինչպէս որ անօրինէք։

—Ո՛չ. ապրանքին տէրը դուք էք, կթէ վստահելի մէկ մը ունիք՝ զրկեցէք Եւրոպա։

—Ձեր վսեմութիւնը՝ ի հարկէ մէկէ աւելի վստահելի անձինք կը ճանչնայ։

—Ուրեմն Լոնտոն Միլնէր Որդիք վաճառատան ներկայացնեմ ձեզ, անոնք վստահելի անձինք են։

Յովհաննէսի խնդութիւնը չափ չունէր, քարին հաւանական շահէն աւելի՝ կ'ուրախանար որ առաջին քայլն առած էր յայտնութեան ճամբուն մէջ։ Սըր Սէմսըն սկզբամբ կ'օգնէր իրեն նիւթապէս, Լոնտոն մեծ տուն մ'ալ պիտի յանձնարարէր զինք, ալ ասկէ աւելի ինչ կ'ուզէր։

Վեհանձն մարդը հետեւեալ օրը իր իսկ ձեռքով գրեց յանձնարականը, ուր դրուատալից խօսքերով կը ներկայացնէր քարտուղարը Միլնէր Որդւոց և կը խնդրէր որ վստահաբար գործէն անոր հետ։ Մասնաւոր նամակ մ'ալ Յովհաննէս գրեց Լոնտոն, ուր քարն ալ զրկեց փաստայով. ակնդէտ սպասելով անոր արդիւնքին։

Պէսթրիս լուռ հանդիսատեսը կ'ըլլար այս արարողութիւններուն։ Սըրասանց հրճուանք զգալով այն ամէն բարիքներուն նկատմամբ, որոնք կը մատուցուէին իր հօր քարտուղարին։ Ինչո՞ւ այս զգացում, ի՞նչ առնչութիւն կար իրեն ու օտար երիտասարդի մը միջև, չէր կրնար պատասխան տալ այս հարցումներուն. ո՛չ ալ կ'ուզէր նկատողութեան առնել ու վերլուծել զանոնք.

Առաւ, իրիկուն, Յովհաննէս, Յովհաննէս, քարտուղարին անունն էր որ կը յեղյեղուէր տան մէջ ամէն առթիւ։ Տանտիրուհին, օրիորդը, փոքրիկները, նոյն իսկ Սըր Սէմսըն առանց անոր չէին կրնար ժամանակ անցնել կարծես, այնչափ սիրուած էր ընտանեզարկ երիտասարդը։ Դնում, վաճառում, երեկոյթ, զբօսանք, ճաշ միշտ բացարձակ մասնակցութեամբը տեղի պիտի ունենար երիտասարդին, որ լրջութեան, հմտութեան հաւասար ալ կիրթ ճաշակ ունէր ամէն բանի մասին։

Այս ատիճան համակրութիւն, ընտանութիւն, մտերմութիւն, անկասկած չէր կրնար մնալ բնականաբար, նախանձոտ աչքերէ, որոնք թէեւ հեռուէ հեռու կ'զէարէին, բայց չէին կրնար ակռայ անցնել Յովհաննէսի, վախնալով կուսակալին վրէժխնդրութենէն։

Պէյ օղլունտա սաքինէվասը պինդը Կավրիէլ գասրնը Պէյօղլունտա Պայրամ սոգաղընտա քէնտու ագչէսիյէ իշթիրա էյլէտիեի 34 նիւմէրօլու խանէսինի հէր նասըլսա, էմինի վէ հէմշիրէսինին քէրիմէսի պուլունան Թաթավլատա Սասթէը սոգաղնըտա 8 նիւմէրօլու խանէսէ սաքինէ փոթօկրաֆէը Եօրկի զէվճէսիմէլօմինի պինթը Նիդօլա նամընա մուվազաթէն ֆէրաղ իթմիշ իլէն, մէզպուրէ Մէլօմինի իշպու էնիյէթի սուի իսթիմալ իլէ, խանէի մէզբիրը տիւրլիւ տէսիսէլէր իճրասըլա, վէ պիշարէեի ըղրար իթմէք նիեէթիյլէ ալսէրէ սաթուպ, սավուշմագ ֆիքրինէ օլտուղը անլաշըլմըշ, վէ հալպու քի, իշպու խանէնին սահիպը հագըգիսի՝ Վասո պինթը կավրիէ օլտուղը՝ Մահքէմէի իսթինաֆ Հուգուգ գըսմընան սուրէթը գաթիյէէտ սատը օլան հիւքմը վիւճահի իլէ թէպէյիւն իթմիշ օլտուղը հալտէ, ինէմ մէզպուրէնին իշպու նիեէթը ֆասխէսինտէ տէվամ իթմէքէ օլտուղը մուամիլէյհա վասո թարաֆընան մահմամըդա խապէր վէրիլմիշ օլմաղլա, կէրէք մէզպուրէ վասոնը կէրէք քէյֆիյէթէտէն մալիւմաթը օլմանան քէսանը մուհաֆազա հոնգուգը զրմընտա պէեանը հալէ, վէ հէր քիմքի մէզբիր խանէ իզէրինէմէլօմինի իլէ հէր նէ սուրէթէ օլուր իսէ օլսուն, պիր կէօնա ագա վէ մուամէլէտէ պուլունանաղ օղուրսա, ագա վէ մուամէլէի վագը՝ խանէնին հիւքմը հաքիմ իլէ թէհադգուգ իսէն միւթէսարրֆը հագըդիսիյէ ճէրէեան իթմէտիեի հիհէթէ, նազարը գանուն տա զաթէն միւթէպէր տէեիլսէ տէ, մէլէմինին սուրէթը մուամէլէսինտէքի մէսուլիյէթը ճէգաիյէ պիթթապի անլէրէ տէ չամիլ օլտուղունան. պու պապտէ հէր քէսին հաիը մալիւմաթ օլմաքը իլանընա իպթիտար գէլընը։

«ՄԱԼԻՄԱՔ»

Տ՞ ԿԱԼԻՆՕՍ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱՊԻՊԸ

ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

Կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինտէ 97 նիւմէրօլու թէտավլիխանէսինտէ խասթալարը գապալ վէ թէտավի իտէր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն չէտիա վէ էն միւզմին հալինտէ վէ օնտան սօլանը զուհուր իտէն պիր չօգ իտարար կօլու իլէթէրինի մուշթէրի պուլունան տօքթէր ԿԱԼԻՆՕՍ՝ էն եէնի վէ ալէա ուսուլ իլէ, հիչ ազրը հիսս իթիբիմէքսիզին, ազ միւտէթ զարֆընտա թէտավլ իտէր։ Թէրլատիւտ իսէնէլէրէն՝ իւճրէթի խասթալըգլարընը չէֆասընտան սօնրա ալընապիլիր։

ՖՐԷՆԿԻ Ղաեէթ եէնի վէ էվրօբատտա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իւզրէ, ֆրէնկի խասթալարը թամ մուվֆագբյեթլէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ 4էն10ա գասար կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինտէ, Գարագուշ օթելի գարչըրընտա լամպաճը տինքանը իւզրէրինա, 97 նօմէրօլու թէտավլիխանէսինտէ պուլունուր։ 2—40

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Պօմպայի եւրոպական գաղթականութեան մէջ ինդիր եղած էր Յովհաննէս։ Գլխաւորաբար Անգլիացի պաշտօնատարներն էին որ միսը կը ծամէին և առիթներ կը փընտռուէին անոր մէկ թերութիւնը գտնելով զայն բարձրութենէն վար ձգելու։ Յովհաննէս անտարբեր չէր իր շուրջ անցած դարձածներուն և մեծ զգուշութեամբ կը վարուէր ամէնուն ալ հետ, նոյն իսկ հեռու կը պահէր զինքը շատ մը երեկոյթներէ ու զբօսանքներէ, կասկածելով որ իր պատուոյ սպառնացող կէտ մը չըլլայ անոնց մէջ։

Ուրիշ բարձրատիճան պաշտօնեայ մ'ալ կար Պօմպայ որ մէկ քանի տարիէ ի վեր ընտանեօք եկած էր Անգլիայէն և ազդեցիկ դիրք ունէր հոն։ Սէմսընները յաճախ կը տեսակցէին անոնց հետ և բնական մտերմութիւն մը գոյացած էր ինչպէս այս երկու ընտանիքին, նոյնպէս ալ եւրոպական գաղթականութեան ամբողջ պատուաւորներուն միջև, քանի որ գանդիսութեան մէջ միշտ պէտք ունէին իրարմով մխիթարուելու։

Այս Անգլիացի ընտանիքը երկու զաւակ ունէր. մէկը չափահաս մանչ մը, միւսն ալ ծերուկ, չորցած, տարիքն առած աղջիկ մը. երկուքն ալ չափազանց սեւ սիրտ արարածներ։ Մանչը առանց պատճառի նախանձ կ'զգար Յովհաննէսի դէմ և թէեւ երեսին բան չէր կրնար ըսել, սակայն բացակայութեանը չարունակ կը չարախօսէր անոր նկատմամբ։ Քոյրը եղբօրմէն աւելի նախանձոտ ու թեթեւսօլիկ, օր մը երբ առանձին կը տեսակցէին Պէսթրիսի հետ,

—Ո՛վ է աս Յովհաննէսը, հարցուց. ի՞նչ օգիքէն բաներ կարեւորութիւն կուտաք. գիտե՞ք ինչ ընտանիքի կը պատկանի, ի՞նչ անցեալ ունի։

Պէսթրիս յանկարծակիի գալով այս անակնկալ հարցումէն, վշտացած ի-բարանցումով մը,

—Ի՞նչ կ'ըսէք, օրիորդ, ըսաւ, այնչափ բարի, ազնիւ, առաքինի երիտասարդ մը . . .։

—Բայց իմ հարցումիս պատասխանը չեն ասոնք. կրնայ շատ ազնիւ, բարի, առաքինի ձեւացնել ինքզինք. միթէ արտաքին երեւոյթը բաւական է անծանօթի մը, ո և է պատուաւոր սեմէ ներս մտնելու։

—Ինչո՞ւ արտաքին երեւոյթ ըլլայ, ըսելէ կատարեալապէս չէք ճանչցած զինք. եթէ քիչ մը մտէն տեսակցիք, ամէն տարակոյս պիտի ջնջէք անոր նկատմամբ ձեր մտքէն։

—Ո՛չ. ես իմ մասին համամիտ չեմ ձեզ և անծանօթի օտարականի մը, ինչ ալ որ ըլլայ, չեմ կրնար այդչափ կարեւորութիւն տալ, կարելի է յոռի անցեալ մ'ունի, կարելի է մեծ խաբեբայ մը, ոճրագործ մը, ճարտար ապաքար մ'է։

—Ո՛հ, Աստուած չընէ, ի՞նչ կ'ըսէք օրիորդ։

—Բայց չատ գրաւուած կը տեսնեմ զձեզ այս օտարականով, զգուշացէ՛ք օրիորդ։

Պէսթրիս յայտնապէս զայրանալով այս անտեղի խօսքերէն ու Յովհաննէսին հասցէին ուղղուած անուանարկիչ կասկածներէն, լռեց պահ մը, անպատասխանի ձգելով խօսակիցը որ շարունակելով,

—Իբրեւ բարեկամուհի, պարտք մը կատարելու համար բացի ձեր քարտուղարին խօսքն, ըսաւ, եթէ ոչ գիտեմ որ պատշաճութեան հակառակ է, ուրիշ ընտանիքի մը գործերուն քիթ խառնել։

(Շարունակելի)